

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Р4 г 73/2015
09.09.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Слађане Накић - Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у поступку предлагача Д.С., из П., чији је пуномоћник Ј.С., адвокат из П., одлучујући о захтеву за заштиту права на суђење у разумном року, у седници одржаној 09.09.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УТВРЂУЈЕ СЕ да је предлагачу Д.С., из П., повређено право на суђење у разумном року, у парничном поступку пред Апелационим судом у Београду у предмету Гж1 1425/15 (раније број Гж1 4440/11).

НАЛАЖЕ СЕ Апелационом суду у Београду да у најкраћем року одлучи о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П1 14691/10 од 29.06.2011. године.

Предлагачу Д.С., из П., **ОДРЕЂУЈЕ СЕ** накнада због повреде права на суђење у разумном року у износу од 40.000,00 динара, која ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од три месеца од дана подношења захтева предлагача за исплату.

ОДБИЈА СЕ захтев предлагача за одређивање накнаде за повреду права на суђење у разумном року преко износа од 40.000,00 динара, а до траженог износа од 100.000,00 динара.

Предлагачу Д.С., из П., **ОДРЕЂУЈЕ СЕ** накнада трошкова поступка у износу од 6.000,00 динара, која ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од три месеца од дана подношења захтева предлагача за исплату.

Образложење

Предлагач Д.С., из П., 03.04.2015. године поднела је Врховном касационом суду захтев за заштиту права на суђење у разумном року, у којем је, између осталог навела да Апелациони суд у Београду још увек није одлучио о жалбама против пресуде Првог основног суда у Београду П1 14691/10 од 29.06.2011. године, иако је прошло више од четири године, због чега је предложила да се утврди да јој је повређено право на суђење у разумном року у наведеном поступку пред Апелационим судом у Београду, да се наложи поступајућем већу Апелационог суда у Београду да у року од осам дана одлучи о изјављеној жалби,

да јој се због повреде права на суђење у разумном року досуди накнада у износу од 100.000,00 динара, као и да јој се надокнаде трошкови поступка и то за састав захтева од стране пуномоћника адвоката у износу од 15.000,00 динара.

Поступајући по захтеву предлагача, у смислу члана 8а и 8б Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ 116/08...101/2013), Врховни касациони суд је извршио увид у списе Апелационог суда у Београду Гж1 1425/15, па је нашао да је захтев предлагача за заштиту права за суђење у разумном року делимично основан.

Предлагач и Ј.Р. су, као тужиле, 23.06.2006. године поднеле тужбу против Републике Србије, Министарства просвете и спорта, са захтевом да се поништи одлука министра просвете и спорта о избору за наставника допунске наставе у иностранству и да се тужени обавезе да спроведе поновни и законит поступак одлучивања међу тестираним кандидатима. Припремно рочиште је одржано 09.11.2006. године, када је тужилца Ј.Р. повукла тужбу уз одрицање од тужбеног захтева. Након тога, пред првостепеним судом је заказано укупно десет рочишта за главну расправу, од чега су само три рочишта за главну расправу одржана, а остала су одложена, односно рочиште није одржано због недостатка процесних претпоставки или ради изјашњења странака на поднесак који су примили или зато што тужени није доставио документацију како му је то раније наложено. Пресуда Првог општинског суда у Београду П1 604/06 од 20.05.2008. године делимично је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1444/10 од 29.09.2010. године у делу става трећег изреке којим је одбијен тужбени захтев тужиле да се тужена обавезе да је врати на радно место редовног наставника у допунској настави у иностранству, а укинута је у преосталом делу и враћена првостепеном суду на поновно суђење. Пресудом Првог основног суда у Београду П1 14691/10 од 29.06.2011. године одлучено је поново о тужбеном захтеву и против наведене пресуде жалбу је изјавио тужени 20.09.2011. године, након чега је предмет достављен Апелационом суду у Београду 24.10.2011. године ради одлучивања у другостепеном поступку. Предмет је првобитно заведен под бројем Гж1 4440/11, након чега је 15.11.2012. године преведен у Гж уписник, а затим поново враћен у уписник Гж1 где је заведен под бројем Гж1 1425/15. На предмету је наведено да је исти додељен поступајућем судији у рад 16.06.2015. године.

Анализирајући дужину трајања предметног парничног поступка, Врховни касациони суд је нашао да другостепени суд није био ефикасан у поступању у наведеној парници и да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року.

Наиме, према одредби члана 32. став 1. Устава Републике Србије, свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Према одредби члана 8в Закона о уређењу судова, на поступак за заштиту права на суђење у разумном року сходно се примењују одредбе закона којим се уређује ванпарнични поступак. Закон о ванпарничном поступку чланом 30. став 2. упућује на сходну примену Закона о парничном поступку, који у члану 10. прописује да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у

разумном року, да је суд дужан да поступак спроведе без одуговлачења, у складу са претходно одређеним временским оквиром за предузимање парничних радњи и са што мање трошкова.

Применом члана 8б став 1. Закона о уређењу судова, суд може одредити и примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права када утврди да је захтев подносиоца основан.

Одлучујући о захтеву предлагача за заштиту права на суђење у разумном року, Врховни касациони суд је имао у виду да је разумна дужина трајања судског поступка оптимално потребно време за одлучивање о праву странке које је спорно, да би се отклонила неизвесност, а странка добила сазнање да ли јој одређено право припада, чиме се обезбеђује и правна сигурност странака. Оптимално потребно време за окончање поступка је релативна категорија, која се процењује у сваком конкретном случају, а на основу околности које се тичу сложености чињеничних и правних питања у судском поступку, понашања подносиоца захтева за заштиту права на суђење у разумном року, поступање суда, природу захтева и значај предмета спора за подносиоца захтева.

У конкретном случају, о тужбеном захтеву из тужбе која је поднета 23.06.2006. године одлучено је најпре првостепеном пресудом од 20.05.2008. године, која је делимично потврђена, а делимично укинута, а затим поново пресудом Првог основног суда у Београду П1 14691/10 од 29.06.2011. године. О жалби изјављеној 20.09.2011. године против наведене пресуде, још увек није одлучено, иако је у време подношења захтева за заштиту права на суђење у разумном року, прошло скоро три и по године од дана изјављивања жалбе до 24.10.2011. године када је предмет примљен у Апелациони суд у Београду. Такође, у конкретном случају ради се о парници из радног односа, за коју врсту спора је законом предвиђена хитност у поступању и који има велики значај за предлагача, која својим понашањем није допринела дужини трајања другостепеног поступка. Имајући у виду наведене околности конкретног случаја, односно критеријуме који се тичу дужине трајања поступка, сложеност случаја и поступање суда, Врховни касациони суд је нашао да се не може сматрати да је у наведеном другостепеном поступку, који траје скоро четири године, суд био ефикасан у поступању, због чега је применом члана 8б став 1. Закона о уређењу судова утврђено да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у наведеном парничном поступку пред Апелационим судом у Београду и наложено наведеном суду да у најкраћем року одлучи о жалби туженог изјављеној против првостепене пресуде. Одлучујући о захтеву предлагача за одређивање накнаде због повреде права на суђење у разумном року, овај суд је нашао да предлагач има право на примерену накнаду у износу од 40.000,00 динара, те да накнада у наведеном износу представља адекватну меру због утврђене повреде права на суђење у разумном року, као и да ће се одређивањем накнаде у наведеном износу, заједно са изреченом мером убрзања поступка, остварити сврха поступка у смислу одредбе члана 8б Закона о уређењу судова. Одређивање накнаде у већем износу не би одговарало околностима конкретног случаја, критеријумима прописивања накнаде и самој суштини одређивања исплате по овом основу, као ни економско социјалним приликама у Републици Србији и стандарду живота њених грађана. Због наведеног, одбијен је захтев предлагача за одређивање накнаде преко наведеног износа.

Врховни касациони суд налази да предлагач има право и на накнаду трошкова овог поступка, сходно одредби члана 154. став 1. ЗПП, и то тражених трошкова за састав захтева који је сачинио пуномоћник адвокат, применом тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12) у износу од 6.000,00 динара.

На основу изнетог одлучено је као у изреци решења.

**Председник већа судија
Миломир Николић,с.р.**